

Madecki, Roman

Mezinárodní vědecká konference Poláci v Brně

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. X, Řada literárněvědné slavistiky. 2007, vol. 56, iss. X10, pp. 192-193

ISBN 978-80-210-4274-2

ISSN 1212-1509

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/103062>

Access Date: 02. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

evropské slovistiky, na strategickou polohu Brna a Masarykovy univerzity ve smyslu rozvoje areá-

lového přístupu ve společenských a humanitních vědách.

Ivo Pospíšil

MEZINÁRODNÍ VĚDECKÁ KONFERENCE POLÁCI V BRNĚ

V Brně se v říjnu 2006 uskutečnila mezinárodní konference *Poláci v Brně (jazyk – literatura – kultura – politika) – Polacy w Brnie (język – literatura – kultura – polityka)*. Hlavními pořadateli byly Ústav slavistiky FF MU – Seminář západoslovanských jazyků a literatur, a POLONUS – Polský klub v Brně, spolupřáteli pak Statutární město Brno – Odbor mezinárodních vztahů Magistrátu města Brna, a Knihovna Jiřího Mahena, která pro potřeby konference a doprovodných akcí poskytla prostory konferenčního sálu a hudební klubovny.

Akce, jež se konala při příležitosti Dne vzniku samostatného českého státu, polského Dne nezávislosti a deseti let od obnovení činnosti polského spolku v Brně, byla zařazena do programu oslav 40. výročí spolupráce mezi partnerskými městy Brnem a Poznáním. Cílem bylo zhodnotit přínos Poláků, polské menšiny a polonofilů pro kulturní, vědecký a umělecký život Brna, popsat historii, současnost i perspektivy výuky polštiny, polské literatury a kultury v Brně, připomenout osobnost a dílo významných vědců a literátů spjatých s česko-polskou tematikou a podtrhnout důležitost a přínosnost vědeckých a kulturních kontaktů mezi brněnskými polonistickými a slavistickými pracovišti a jejich partnerskými institucemi v Polsku. Mezi referenty byli vědečtí pracovníci a pedagogové z České republiky a Polska, zejména polonisté, bohemisté, slavisté, historici a badatelé v oblasti česko-polských vztahů.

Konferenci zahájili za účasti honorárního konzula Polské republiky v Brně Petra Mrkvíčky představitelé hlavních pořadajících institucí. Jménem Semináře západoslovanských jazyků a literatur přivítal účastníky jeho vedoucí Ludvík Štěpán, za Polský klub v Brně krátce promluvil Roman Madecki. Vlastní jednání otevřel referát **Krystyny Kardyni-Pelikánové** *Polskie sztuki na scenach brneńskich (od Wandurskiego do Gombrowicza)*, v němž autorka zhodnotila zájem brněnských divadelních scén o hry polských dramatiků, úroveň těchto projektů i jejich ohlas v řadách odborníků i veřejnosti. **František Hejl** v referátu „*Brněnské dějiny polského státu*“ se soustředil na život a dílo J. Macúrka a připomněl tak mimořádný význam brněnských bádání v oblasti historie Polska, která představovala s jazykovědou

a literární vědou třetí tradiční rozměr brněnských polonistických studií.

Po referátech nestorů brněnské literárněvědné a historické polonistiky následovala vystoupení polských hostů. **Józef Zarek** ze Slezské univerzity v Katovicích se ve svém příspěvku *Cieszyn – Brno. O dwu punktach odniesienia młodszych polskich autorów z Zaozia* věnoval problematice tvorby autorů, kteří v současné době působí na Moravě, ač svými kořeny i tvorbou jsou nadále spjati s Těšínským Slezskem. **Marian Grzeźczak**, známý polský básník, překladatel, redaktor a také bohemista, hovořil o svých kontaktech s prostředím brněnských literátů a zajímavě srovnal minulou a současnou atmosféru města. **Marek Bernacki** z Technicko-humanitní akademie v Bielsku-Bialém představil vědeckou a pedagogickou činnost polonistů a slavistů na této vysoké škole a ocenil také spolupráci s brněnskými kolegy.

Z bloku tří historicky laděných vystoupení v referátu *Polonistické dílo Františka Hejla* shrnul **Rudolf Fišer** vědecké práce prof. Hejla, jež svědčí o jeho trvalém zájmu o problematiku dějin Slovanů ve středoevropském prostoru. **Vladislav Šťastný** zhodnotil v textu *Polonistické práce Josefa Kolečky a jejich význam* výsledky vědecké činnosti známého brněnského badatele v oblasti novější polské historie a **Jaroslav Vaculík** z Pedagogické fakulty MU připomněl referátem *Brněnský polonista prof. Zdeněk Hájek* vědeckou dráhu a přínos historických bádání tohoto vědce.

Šíře pojeté filologické problematice se ve svých referátech věnovali K. Ondrášková, L. Štěpán a R. Madecki. **Karla Ondrášková** z Pedagogické fakulty MU nastínila významnou roli J. Pelikána ve výchově studentů oboru a poté se v příspěvku *Maturita z mateřského jazyka „po polsku“* zaměřila na problém reformy maturitních zkoušek v ČR a Polsku, přičemž jako příklad nesystémových změn uvedla tzv. maturitní amnestii z dílny současného polského ministra školství. **Ludvík Štěpán** z hostitelské FF MU se v referátu *Brněnská setkání s polskými spisovateli a překladateli* věnoval otázce česko-polských literárních styků, které v brněnském prostředí často vyvolávaly hodnotný dialog mezi oběma kulturami, zejména osobnostem J. Waczkówa a M.

Grześcza. **Roman Madecki**, rovněž z FF MU, zmapoval ve vystoupení *Polský jazyk v Brně (průkopníci výuky polštiny a jejich pokračovatelé)* vývoj brněnské jazykovědné polonistiky od jejího založení v akademickém roce 1923/24 až do současnosti, přičemž se soustředil zejména na působení zakladatelů oboru M. Kolaji, V. Vondráka, J. Kurze, A. Kellnera či J. Bauera. V posledním referátu *Brněnský portret w polskiej ramie czyli o życiu i twórczości prof. Krystyny Kardyni Pelikánovej* se **Magdalena Grabczyńska**, studentka poznaňské univerzity, zaměřila na životní osudy i vědecké působení známé brněnské polonistiky. Referentka podtrhla fakt, že její badatelská činnost přispěla k vzájemnému poznání české a polské literatury, přičemž její dílo není ještě zdaleka uzavřeno.

Účastníci konference si poté připomněli 50. výročí jejího příchodu do Brna, kde se svým manželem J. Pelikánem vytvořili „polonistický tandem“, jenž se natrvalo zapsal do dějin brněnské i celé české polonistiky. Organizátoři konference poděkovali prof. Pelikánové za její dosavadní práci a vyjádřili přesvědčení, že bude i nadále aktivně zasahovat do vědecké činnosti v oboru. To ostatně oslavenkyně vzápětí potvrdila, když ohlásila vydání další knižní práce.

Na jednání konference navázal autorský večer **Mariana Grześcza**, na němž se diváci seznámili s výběrem básnickových veršů *Nebe plné vlaštovek*, který v edici Poezie přes hranice vydalo Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY v Brně (verše vybral, přeložil a doslov o autorovi napsal L. Štěpán, ilustrace vytvořila M. Zogatová-Fikrová). V úvodním slovu shrnul L. Štěpán Grześczaovu tvorbu, připomněl jeho četné kontakty s českým prostředím a dodal také několik postřehů z práce na překladech veršů. Následně mělo publi-

kum možnost poslechnout si básně v polském originálu v podání autora a poté v českém překladu v přednesu L. Štěpána. Nesmírně zajímavé bylo autorovo vyprávění o jeho osobních prožitcích, jež provázely vznik veršů.

Setkání brněnských polonistů a polonofilů ukončil česko-polský raut, jenž uspořádal POLONUS – Polský klub v Brně (a sponzorsky mj. zaštila firma Steinhauser Tišnov). Během něj si mohli účastníci konference prohlédnout výstavu prací brněnských polonistů a fotografie dokumentující minulou i současnou činnost polské menšiny v Brně.

Příspěvky referentů vyjdou ve sborníku, na jehož vydání se bude finančně podílet polská nadace Stowarzyszenie Wspólnota Polska. Sborník zahrne také texty, jež nezazněly přímo v jednacím sále, ale byly odevzdány přímo do tisku, např. stať **Zenona Jasińskiego** z opolské univerzity o činnosti polských spolků do druhé světové války, studii **Anny Gawarecké** z Poznaňe o tvorbě Jiřího Kratochvíla, příspěvek **Renaty Putzlacher-Buchtové** věnovaný obrazu Elišky Rejčky v české literatuře, studii **Ludvíka Štěpána** Literárněvědná polonistika v Brně načrtávající historii i současnost tohoto oboru na brněnské univerzitě, medailony předních brněnských polonistů *Profilý osobností literárněvědné polonistiky* z pera **L. Štěpána** a **Michala Przybylského** apod.

Podzimní setkání *Poláci v Brně* bylo nepochybně přínosnou a důstojnou součástí oslav spolupráce měst Brna a Poznaň, o čemž svědčilo také početné publikum v konferenčním sále a na večeru poezie M. Grześcza i zájem médií. Přednesené příspěvky konference se dotkly všech oblastí, v nichž je patrný vliv česko-polských vztahů.

Roman Madecki

POLSKÝ SLOVNÍK LITERÁRNÍCH ŽÁNŘŮ

Koncem roku 2006 se objevil na polském knižním trhu dlouho očekávaný nový *Slownik rodzajów i gatunków literackich* (red. G. Gazda a S. Tynecka-Makowska, Universitas, Kraków 2006, 814 s.), který měl za cíl vytvořit kompendium, které by se stalo přehledem ve světě nejužívanějších žánrů. Hesla původně vznikala od roku 1947, kdy se zrodil nápad začít pracovat na takto zaměřeném slovníku. Nápad později rozpracovala profesorka S. Skwarczyńska a mnohá hesla se postupně objevovala (od 1958) v časopise *Zagadnienia Rodzajów Literackich*. Pokud po druhé světové válce autoři načrtli plán na 3 500 hesel, dodnes se jich objevily tiskem v uvede-

ném periodiku 615 (převážně péčí a často i autorství W. Ostrowského). Po padesáti letech nezbyt téměř nikdo z autorů původní myšlenky ani konzultantů, bylo proto třeba koncem minulého století začít znovu. Původní autoři (pokud žili) existující hesla opravili (nebo je opravil redakční kolektiv z Lodžské univerzity), další autoři napsali hesla nová.

Je dobré, že se na lodžském projektu podíleli i brněnští autoři (z celkových sto třiceti) – heslo román-kronika napsal Ivo Pospíšil, třináct hesel z oblasti české literatury Krystyna Kardyni-Pelikánová, stejný počet hesel z oblasti polské literatury pak autor těchto řádků. Nová publikace je jistě úč-